

یادداشت

دخالت‌های بدفرجام در بازار سرمایه

محمد رضا رسولی

● بورس تهران در ماه‌های اخیر بارها شاهد دخالت مقام ناظر در معاملات سهام بوده است. زمانی که بازار سرمایه در گذر نوسانات خود دچار افت می‌شود، مدیریت بورس دخالت می‌کند. اما دخالت‌های بدفرجام صورت‌گرفته و کارهای بی‌ثمری که این مدت انجام شده است، نه‌تنها به نفع ذی‌نفعان بازار سرمایه تمام نشده بلکه باعث زیان بیشتر سهام‌داران نیز شده است. یکی از این دست‌و‌عمل‌ها که در این روزها اجرائی شده، ممنوعیت نوسان‌گیری روزانه است. با توجه به قانون وضع‌شده، اگر کسی سهمی را بخرد، در همان روز امکان فروش آن را ندارد، اما اگر کسی از قبل سهم را داشته باشد می‌تواند بفروشد و دوباره با تشخیص خود آن سهم را بخرد. این سیاست نه تنها از هیجانات بازار نکاسته بلکه باعث سنگین‌شدن صف‌های فروش در بازار و کاهش محسوس ارزش دادوستدها نیز شده است. طبق نظر کارشناسان فرایند نوسان‌گیری جدا از ذات بورس نیست و نباید به نوسان‌گیری به‌عنوان عاملی منفی در بازار نگریسته شود و چنانچه نوسان‌گیری در بازاری انجام شود که توانمند باشد، باعث افزایش حجم معاملات می‌شود. نوسان‌گیرها جزئی از بازار هستند و با کنترل مدیریت بازار می‌توانند از طریق فعالیت خود حجم معاملات بازار را افزایش دهند. در روزهای اخیر بسیاری از کارشناسان هشدار داده بودند که این تصمیم ممکن است تبعات نامطلوبی را برای بازار سهام داشته باشد و ابراز نگرانی کرده بودند که با این اتفاق، ممکن است کسانی که از فرصت نوسان‌گیری بورس استفاده می‌کردند حال به بازارهای دیگری برای نوسان‌گیری مراجعه کنند. بنابراین حجم نقدینگی به سمت بازارهای کاذبی همچون ارز، سکه، خودرو و... روانه می‌شود. همچنین این اتفاق، باعث کاهش قدرت نقدشوندگی بازار می‌شود و سرعت گردش پول را کاهش می‌دهد. کاهش نقدشوندگی به عنوان یک ریسک جدی برای تمام بورس‌های اوراق بهادار است. در واقع، مزیت اصلی بازارهای سهام در همین قدرت نقدشوندگی بالاست. به نظر می‌رسد بیشتر این تصمیمات برای کنترل رشد شاخص است و تنها چیزی که اهمیت ندارد و به هیچ‌انگاشته می‌شود، ضرر و زیان سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه است. بهترین سبک‌بال و حمایت دولت و مسئولان از بازار سرمایه این است که مدتی کاملاً صحتی نکنند و از اتخاذ تصمیمات هیجانی پرهیزند و اجازه دهند بازار راه خودش را پیدا کند. به‌جزرت می‌توان گفت اگر این اخبار و تصمیمات هیجانی نبود وضعیت بازار سرمایه به مراتب بهتر از این بود.

ادامه از صفحه ۴

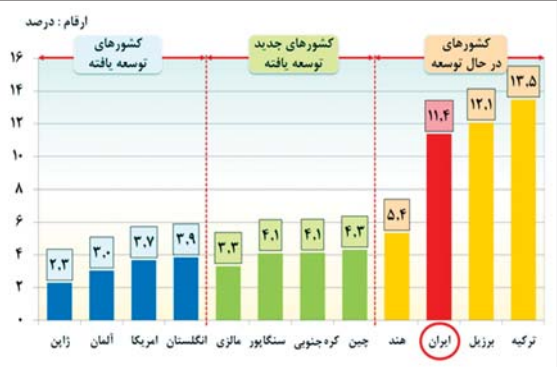
نقش تولید و فراوری در اشتغال پایدار

بحرانی که کنترل آن نیازمند اشتغال‌زایی سالانه با چندین میلیون شغل است، اشتغال پایدار در کشور نیازمند جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی است و باید سرمایه‌گذاران را تشویق به سرمایه‌گذاری در اقتصاد و تولید ملی کرد و تمرکز دولت برای سرمایه‌گذاری، نخست بر استفاده از ظرفیت‌های داخلی و سپس جذب سرمایه‌گذاران خارجی باشد و برای تحقق این امر باید فضای کسب‌وکار و زیرساخت را آماده کرد. با رفع موانع سرمایه‌گذاری در بخش تولید و تسهیل این امر و ایجاد امنیت و تشویق و بازکردن فضای تولید و عدم انحصارطلبی و... می‌توان اعتماد سرمایه‌گذاران را جذب و توانایی بالقوه تولید را بالفعل و اجرایی کرد. اگرچه مؤلفه‌هایی که سرمایه‌گذاران خارجی را تشویق به سرمایه‌گذاری در ایران و سرمایه‌گذاران خارجی را از آینده سرمایه خود مطمئن می‌کند، پروسه‌ای زمان‌بر است، اما نقدهای جدی به بسترهای سرمایه‌گذاری در ایران وارد است. با درنظرگرفتن این مسئله که بخش تولید و فراوری کشور در دوران تحریم و بیماری کووید۱۹ توانسته است با استفاده از راهکارهای مختلف، بخشی از صادرات غیرنفتی کشور را به خود اختصاص دهد، اما عدم تأمین اعتبار برای برنامه رونق تولید و اشتغال پایدار در سال‌های اخیر و حمایت از این بخش زنجیره مفقوده شبکه اقتصادی و مدیریتی است که دولت با توجه بیشتر در تخصیص منابع مالی بودجه عمومی کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به بخش تولید می‌تواند نقش پررنگی در بهبود وضعیت داشته باشد و نقص‌های مدیریتی و بی‌توجهی این سال‌ها را جبران کند.

عضو هیئت‌مدیره اتاق بازرگانی مشترک ایران و کره جنوبی

اقتصاد

بن‌بست اشتغال‌زایی

نمودار ۱۰- نرخ بیکاری (بر اساس تخمین سازمان بین‌المللی کار) در کشورهای منتخب - سال ۲۰۱۹ (منبع: بانک جهانی)

است، در پی ایجاد اشتغال در کشور بوده‌اند. اما پس از گذشت چندین دهه از اجرای این برنامه‌ها، این‌گونه طرح‌ها نه‌تنها با موفقیت روبه‌رو نبوده، بلکه همچنان معضل بی‌کاری گسترده، تمرکز بیش از اندازه اشتغال در بخش کشاورزی، اشباع اشتغال در بخش ساختمان، ظرفیت‌های خالی اشتغال در بخش ساخت صنعتی و در کل وضعیت نامطلوب در شاخص‌های مختلف اشتغال در سطح کشور قابل مشاهده است.

براساس آمار ارائه‌شده در نمودار شماره ۵ نیز مشاهده می‌شود که «تعداد ماشین‌آلات کشاورزی (تراکتور) در ازای هر صد کیلومتر مربع زمین قابل کشت» در کره جنوبی تا سال ۱۹۸۸ از ما کمتر بوده است، اما از این سال به بعد، پس از سه دهه تلاش برای توسعه صنعتی در این کشور، این شاخص به‌طور فزاینده‌ای رو به افزایش رفته و در سال ۲۰۰۰ این شاخص در کره جنوبی هفت برابر کشور ما بوده است.

نسبت اشتغال به جمعیت در سن کار

یکی دیگر از شاخص‌هایی که درباره اشتغال می‌توان آن را بررسی کرد، «نسبت اشتغال به جمعیت در سن کار» است. براساس آخرین آمار ارائه‌شده بانک جهانی، در میان ۱۸۷ کشور جهان در سال ۲۰۱۹، مشاهده می‌شود که ایران با نسبت ۳۸.۵ درصد در این شاخص در رتبه صدوفتادوهشتم جهان قرار دارد و پس از ایران کشورهایی مانند سوریه، الجزایر، یمن و اردن به چشم می‌خورند.

ایران در دنیا یکی از پایین‌ترین درصدها را در شاخص «نسبت اشتغال به جمعیت در سن کار» به خود اختصاص داده و اساساً این بار، همان بحث عدم توان اشتغال‌زایی در کشور در مقایسه با ۱۸۷ کشور جهان به چشم می‌خورد.

برای انجام یک مقایسه بهتر میان کشور ما با دیگر کشورها، می‌توان سه گروه کشورهای توسعه‌یافته، جدیداً توسعه‌یافته و درحال‌توسعه را انتخاب کرد و به بررسی این شاخص در میان این سه گروه از کشورها پرداخت. هرچند به نظر می‌رسد واژه درحال‌توسعه را باید برای کشورهایی به کار برد که برنامه واقعی و عملی برای توسعه اقتصادی خود در دست دارند و در این مسیر توانسته‌اند به طور پیوسته اقدامات سازنده‌ای را به ثبت برسانند و کشور ما نمی‌تواند در این زمره قرار بگیرد، زیرا روند شاخص‌های کلان اقتصادی مانند رشد اقتصادی و تورم در ایران چندین دهه است که از وضعیت مناسبی برخوردار نیست.

همان‌طورکه از نمودار شماره ۶ قابل مشاهده است، در کشورهای جدیداً توسعه‌یافته‌ای مانند کره جنوبی، چین، مالزی و سنگاپور این نسبت بالای ۶۰ درصد، در کشورهای توسعه‌یافته‌ای مانند آلمان، آمریکا، انگلستان و ژاپن این نسبت نزدیک به ۶۰ درصد و در کشورهای درحال‌توسعه‌ای مانند برزیل، هند و ترکیه این نسبت کمتر و در کشور ما در سال ۲۰۱۹، نسبت اشتغال به جمعیت در سن کار برابر با ۳۸.۵ درصد بود و وضعیت ما به‌مراتب از سه کشور هم‌گروه خود نامناسب‌تر است.

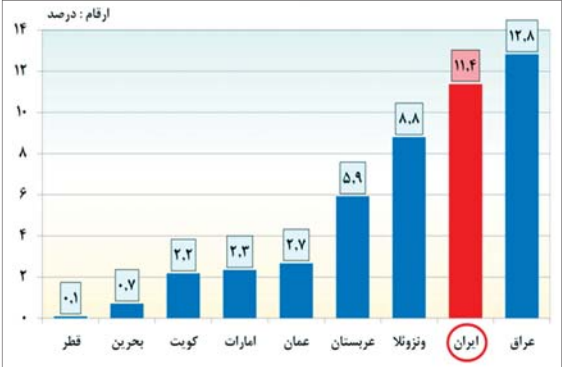
هنگامی که در یک دسته‌بندی دیگر به بررسی کشورهای نفت‌خیز و عرب منطقه (به‌علاوه ونزوئلا) می‌پردازیم، می‌توان مشاهده کرد که «نسبت اشتغال به جمعیت در سن کار» در کشور ما در مقایسه با این کشورها از بقیه پایین‌تر است (نمودار شماره ۷) و این موضوع نشان از عدم توان اشتغال‌زایی در اقتصاد ما دارد.

سهم اشتغال آسیب‌پذیر و خوداشتغالی از کل اشتغال

از دیگر شاخص‌هایی که درخصوص اشتغال می‌توان مورد بررسی قرار داد، شاخص «سهم اشتغال آسیب‌پذیر و خوداشتغالی از کل اشتغال» است. بر اساس تعاریف ارائه‌شده در بانک جهانی، «کارکنان خوداشتغال» شامل چهار زیرمجموعه کارفرمایان، کارکنان مستقل (تک‌کارکن)، اعضای تعاونی تولیدکنندگان و کارکنان فامیلی بدون مزد و همچنین «اشتغال آسیب‌پذیر» شامل کارکنان فامیلی بدون مزد و کارکنان مستقل (تک‌کارکن) می‌شود.

در بررسی کارنامه چهار طرح «اعطای وام خوداشتغالی»، «طرح ضربتی اشتغال»، «طرح توسعه بنگاه‌های زودبازده» و «طرح اشتغال فراگیر» در چهار دولت مختلف، از دهه ۷۰ تا امروز مشاهده می‌شود که خوداشتغالی همواره یکی از کانون‌های مورد توجه در بحث ایجاد اشتغال در دولت‌های مختلف بوده است.

بررسی ماهیت برنامه‌های اشتغال‌زایی در کشور نشان می‌دهد که در نبود برنامه‌ای دقیق برای توسعه صنعتی و اقتصادی کشور که منشا ایجاد اشتغال پایدار است، تصمیم‌گیران مسا همواره با طرح‌های ضربتی، پول‌پاشی، تکیه بر فعالیت‌های خوداشتغالی و تمرکز بر ایجاد اشتغال در سه بخش کشاورزی، ساختمان و خدمات که ایجاد اشتغال در آنها ساده‌تر و راحت‌تر از بخش‌های صنعتی

نمودار ۱۱- نرخ بیکاری (بر اساس تخمین سازمان بین‌المللی کار) در کشورهای عرب منطقه - سال ۲۰۱۹ (منبع: بانک جهانی)

کم‌ساخت داخل، امروز بخش صنعتی و اشتغال در این بخش را دچار تنگناهای بسیاری کرده که از آنها می‌توان با عنوان «مشکلات ساختاری بخش صنعت» نام برد.

به واسطه وجود این مشکلات ساختاری در بخش صنعت، باید گفت که امروز توسعه این بخش و افزایش ظرفیت اشتغال در آن به محاق رفته و نتایج آن را می‌توان در بخش کشاورزی توسعه‌نیافته و با بهره‌وری پایین و سهم پایین بخش خدمات مولود تولید داخل در اشتغال و ارزش افزوده نسبت به کشورهای توسعه‌یافته مشاهده کرد. به عبارت دیگر، با وجود مشکلات ساختاری در بخش صنعت و عدم توسعه صنعتی، اشتغال‌زایی در بخش صنعت به بن‌بست رسیده است و بن‌بست در ایجاد

توسعه و اشتغال در بخش صنعتی، منجر به عدم اصلاح سهم اشتغال بخش‌ها و ایجاد بن‌بست در اشتغال‌زایی در کل اقتصاد شده و رفع آن علاوه بر رفع مشکلات موجود در بخش صنعت، نیازمند ایجاد ظرفیت‌های صنعتی مدرن در اقتصاد است.

حال با توجه به موارد مطرح‌شده باید بیان کرد آنچه نیاز امروز کشور در امر اشتغال است، نه پول‌پاشی و حرکت به سوی خوداشتغالی و ایجاد اشتغال در بخش‌های کشاورزی و ساختمان، بلکه ایجاد اشتغال پایدار در بخش ساخت صنعتی است که مؤثرترین راه نجات از وضعیت ناخوشایند فعلی بوده و امید است یک ساختار قدرتمند تصمیم‌گیری در اقتصاد ایجاد و توجه ویژه‌ای به این بخش شود.

کارشناس ارشد اقتصاد و توسعه-اتاق مشهد

(دفتر پژوهش‌های اقتصاد و توسعه-اتاق مشهد)

خبر

شرکت‌های هواپیمایی اجازه ندارند قیمت بلیت را گران کنند

● وزیر راه و شهرسازی گفت: به شرکت‌های هواپیمایی اجازه نمی‌دهیم به بهانه اینکه خود تشخیص می‌دهند، افزایش قیمت بلیت داشته باشند. به گزارش فارس، محمد اسلامی درباره لغو افزایش قیمت‌های بلیت هواپما که از سوی شرکت‌های هواپیمایی و انجمن شرکت‌های هواپیمایی مصوب شده و قرار بود از آبان امسال اجرائی شود، گفت: سازمان هواپیمایی‌کشوری با مدیران عامل شرکت‌های هواپیمایی و انجمن شرکت‌های هواپیمایی جلسه‌ای در این باره برگزار می‌کند و هر نتیجه‌ای که اعلام شد مورد قبول ماست. وی تأکید کرد: اجازه نمی‌دهیم شرکت‌های هواپیمایی به بهانه اینکه خود تشخیص می‌دهند افزایش قیمت بلیت هواپما داشته باشند.

روز جمعه ۱۸ مهر بود که نرخ‌های جدید پروازهای داخلی از سوی انجمن شرکت‌های هواپیمایی اعلام شد. این نرخ‌ها تا حدود ۸۰ درصد با طرح دو دلیل گران‌شدن قیمت ارز و الزام فروش فقط ۶۰ درصد ظرفیت پروازها رشد داشته است، اما وزیر راه و شهرسازی اعلام کرد نرخ‌های جدید لغو شده و اعمال نمی‌شود.

در این راستا معاون هوانوردی و امور بین‌الملل سازمان هواپیمایی‌کشوری هم گفت: این سازمان صددرصد با نرخ جدید بلیت پروازهای داخلی مخالف است و آن را غیرمنصفانه می‌داند.

ورود سکه به کانال ۱۶ میلیون تومان

● طبق اعلام کشتی‌آرای، با تشدید نوسانات قیمتی در بازار طلا و سکه اکثر معاملات در این بازار متوقف است ضمن اینکه حباب سکه نیز حدود یکمیلیون و ۸۰۰ هزار تومان شده است. محمد کشتی‌آرای در گفت‌وگو با تسنیم درباره وضعیت بازار طلا و سکه اظهار کرد: درحال‌حاضر شاهد افزایش قیمت طلا و سکه و ثبت رکوردهای جدید در این بازار هستیم، وی علت افزایش قیمت طلا و سکه را افزایش قیمت ارز و ثبت نرخ بالای ۳۱ هزار تومان برای دلار اعلام کرد و گفت: دیروز برای اولین بار قیمت سکه طرح قدیم به ۱۴میلیون و ۷۰۰ هزار تومان، سکه طرح جدید به ۱۶میلیون و صد هزار تومان، نیم‌سکه به هشت‌میلیون و ۵۰۰ هزار تومان، ربع‌سکه به پنج‌میلیون و ۶۵۰ هزار تومان و سکه گرمی نیز به دومیلیون و ۶۵۰ هزار تومان رسیده است.

#بعد_الان

بازگشت به پیش

بانک مهر ایران

۰۳۰ ۰۰۳۰ ۷۳۳۰

۱۱۱۱ ۷۸۸۲ ۲۴۳۱ ۱۶

با کالا کارت مهر ایران همین الان بخر

- پرداخت فوری وام قرض‌الحسنه خرید کالا و خدمات تا سقف ۲۰ میلیون تومان

#بعد_همین_الانه

بانک مهر ایران
قرض الحسنه